

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 477. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm25701.pdf (tilgået 20. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Derpaa stødte Hærene sammen for første Gang, men 478skildtes dog ad efter en kort Rytter-Fægtning, saa det var først paa den anden Side af Po, efterat den anden Borge-Mester (Sempronius) var kommet til Forstærkning, at det paa Vinter-Soelhvervsdagen kom til et Hoved-Slag, hvori vel *Hannibal* mistede, paa Een nær, alle sine *Elefanter*, men vandt en glimrende Seier*Polyb III. 65-74. Livius XXI. 45-48. 51-56.. Det blev heller ingenlunde den Eneste, thi før endnu den 140de Olympiade var ude, havde han vundet tre Hoved-Slag: *Et i hver Deel af Italien*, som de Gamle benævnedes efter Floden *Trebia*, *Søen Thrasimene* og den lille By *Cannæ*, men som vi gjør bedst i at kalde op efter *Piacenza* i Lombardiet, *Perugia* i Kirke-Staten og Floden *Ofanto* (Aufido) i Apulien. Alle disse Nederlag var imidlertid for *Romerne* hvad *Grækerne* kaldte "*Kadmeiske Seire*," saa Modet syndes at stige, alt som Magten sank, hvad dog ei vil sige andet, end at de fælde, de var dog i Grunden *de Stærkeste*, og tabde kun Slagene, deels ved Uheld og deels ved deres egen Hidsighed, som Fienden var koldsindig og klog nok til at drage Fordeel af. Da derfor det første Slag var tabt, paastod *Romerne* ikke blot, det var kun et *Blænd-Værk*, men viiste, ved at sende Forstærkning baade til *Sicilien* og *Sardinien*, de troede det virkelig*Polyb III. 75.. Slaget ved *Perugia-Søen*, hvori Borge-Mesteren *Flaminius*, Almuens Yndling, selv beed i Græsset, og Levningen af Hæren nødtes bag efter til at overgive sig, var vel alt for klart et Nederlag, til at lade sig miskiende; men det var dog kun *Pøbelen* der blev modfalden, da *Over-Dommeren* (*Prætoeren*) *Pomponius* udraabde kort og fyndig: "*Romere! vi har tabt et stort Slag;*" thi selv, kunde Man allerede paa det godt høre, havde han ingenlunde tabt *Fatningen* eller Haab om bedre Tider, og det havde den *Fabius* ligesaa lidt, der nu ud479nævnedes til *Magthaver* (*Dictator*) og erhvervede sig Hæders-Navnet "*Mesteren*" (*Maximus*) *Polyb III. 81-88. Livius XXI. 63. XXII. 3-8.. *Fabius* indsaae nemlig klart, at *Hannibal* var ham langt overlegen baade i Rytteri og Krigs-Konst, saa det var Daarskab at møde ham i aaben Mark, men at han, for hvem ikke en eneste Stad, efter to glimrende Seire, havde aabnet sine Porte, maatte nødvendig blive mat, naar han bestandig holdtes varm og tugtedes ved Leilighed, og *Fabius* var Herre nok over sig selv, til urokkelig at blive denne sin Anskuelse tro, uagtet Man baade paa *Torvet* og i *Leiren* kaldte ham "*Nøle-Potte*" (*cunctator*) og hans egen *Stabs-Øverste* (*magister equitum* ∴ *Ritmester*) *Minutius* øvede sin *Vittighed* paa ham, sigende: *Dictatoren* stiler saa høit, ved at trække om med os paa *Bjergene*, at han ventelig tilsidst farer til *Himmels*, hvor *Hannibal* er fri nok for at finde ham*Polyb III. 89-95. 102-8. Livius XXII. 11-18. 23-30.. Saa klog og taalmodig var derimod den *Romerske Pøbel* naturligviis ikke, saa da *Fabius* ikke vilde lade sig slaae, blev han, der vilde det, *Minutius*, paa en uhørt Maade gjort til hans *Lige-Mand*, og Alt hvad den kloge *Romer* kunde udrette, var at udvriste *Minutius* af *Hannibals* Kløer, hvori han faldt, saasnart han blev sin egen Herre. Det rørende *Optrin*, som *Livius* i denne Anledning skildrer, da *Minutius*, sønderknuset, skal have kaldt *Fabius* "*Fader*" og kastet sig i hans Arme, seer Man godt af *Polybs* Fortælling, har aldrig fundet Sted, uden maaskee i et *Ennisk* Drama, og *Almuen* vedblev at skribe paa "*Laurbær*," saa *Raadet* maatte befale det følgende Aars Borge-Mestere at levere et Hoved-Slag, som førde til det berømte Nederlag ved *Cannæ**Plutarks *Fabius*.. Naar *Livius* derfor vælter hele Skylden paa *Slagter-Svenden*, *Terentius Varro*, da skeer han stor Uret, uden forsaavidt han ær480lig havde ført *Pøbelens* Sprog, var dens Borge-Mester og stod for Styret den Dag, Slaget vovedes; thi Man har hos *Polyb* endogsaa en *Opmuntrings-Tale* til Hæren af "*Raadets*" Borge-Mester, *Æmilius*, der klarlig viser, at *Hannibal* skulde gives Leilighed til at hovere endnu engang, saa det er kun En af hans sædvanlige *Narre-Streger*, naar *Livius*, istedenfor den, giver os en lang Tale af *Fabius* til *Æmilius* om at gjøre som han*Polyb III. 109-10. Livius XXII. 34-40.. Vel er det sandt nok, at den Dag *Terentius* havde saameget Mod paa Slaget, at han knap kunde bie til det blev lyst, havde *Æmilius* slet intet, men det kom her aabenbar slet ikke an paa *Dagene*, der alle var ulykkelige for de gamle *Romerske* *Feldt-Herrer*, som i *Marken* vilde maale sig med *Hannibal*, skiøndt de ligesaa godt kunde anstillet et *Vædde-Løb* mellem deres *Fod-Folk* i fuld Rustning og de *Numidiske* *Ryttere*. Man stoled vel denne Gang paa *Mængden*, thi *Romerne*, der pleiede at føre en heel Krig med een Borge-Mester, to *Legioner* (henved 10000 Mand) og en *Slump* *Bunds-Forvandte*, havde nu ret grebet sig an, saa *begge* Borge-Mestere, med otte *Legioner*, og i Alt 80000 *Fod-Folk* og 6000 *Ryttere* var samlede paa een *Plet*, men det gjorde dog kun *Blod-Badet* større og *Lærdommen* dyrere; thi Man siger, der faldt henved 70000 Mand i det Slag paa *Romernes* Side, og lad det end være overdrevet, saa kunde ogsaa det Halve, der sikkert faldt, være meer end Nok*Polyb III. 111-19. Livius XXII. 40-50.. Hele to *Romerske* *Legioner*, som *Æmilius*, maaskee for dog at redde Noget, havde ladt blive i *Leiren*, og som *Terentius* synes reent at have glemt, da han ællevild med *halvfjerdsindstyve* *Ryttere* flygtede til *Venosa*, overgav sig efter Slaget uden *Modstand*, og selv den *Undtagelse*, *Livius* gjør med *Sempronius* 481*Tuditanus* og *sexhundrede* Mand, der skal have slaet sig igiennem, er nok kun "*hvad han ønskede*," siden det *strider* mod *Polybs* *Fremstilling*; men derom er *Begge* enige, at *Raadet* hverken vilde løskiøbe saadanne *Fanger* eller engang tillade dem at gjøre det selv, og *Polyb* har da sikkert Ret i, at *Raadets* *Standhaftighed* og *Sjæle-Styrke* nedbøiede *Hannibal* meer, end *Mængdens* *Fald* og *Frygt* kunde glæde ham*Polyb VI. 66. Livius XXII. 58-61.. At han derfor ikke, som hans *Ritmester* *Maharbal* strax skal have foreslaaet og mange *Riddere* af "*Gaase-Fieren*" i alt *Fald* bagefter raadte ham, gik ufortøvet løs paa *Rom*, deri var han vist lovlig undskyldt, naar han ikke vilde forspilde det Eneste, *Seiren* ved *Ofanto* kunde skiænke ham: *Besiddelsen* af *Stor-Grækenland* og af *Capua*, dengang regnet for *Verdens* ypperste Stad, næst efter *Rom* og *Karthago**Polyb III. 119. Livius XXII. 51.. Et ganske andet Spørgsmaal er det: hvorfor *Hannibal* ikke strax fra *Tarent* gik over til *Sicilien*, som rimeligviis vilde været et vist og let *Bytte* og trøstet *Karthago* over alle *Uheld* i den første *Puniske* Krig; thi fordi *Hannibal* ikke prøvede paa det *Mester-Stykke*, men drømde, som vi see af Meer end hans *Forbund* med den *Makedoniske* *Konge*, lig *Pyrrus*, om *Italiens* *Throne*, derfor tabde han ved *Zama* alle de *Laurbær*, men vandt baade ved *Trebia*, *Thrasimene* og *Cannæ*, og derfor maae vi nu overlade ham som en *Lykke-Frister* til sin æventyrlige *Skæbne*, medens vi med *Marcellus* gaae over til *Sicilien*. Dog er selv denne *Bemærkning*, trods al sin *tilsyneladende* *Grundighed*, kun

skikket til paa en god Maade at blive *Hannibal kvit*; thi var det skeet, hvad vi maae kalde høistrimeligt, da havde Historien gaaet *Krebs-Gang*, som er imod dens 482Natur og som den derfor under ingen Betingelser gjør, saa der er en dybere Grund, hvorfor *Hannibal* maatte trække om i Italien, mens *Romerne* fuldendte *Siciliens Erobring* og *Karthaginsere* i *Spanien* opdrog en *Romersk Feldt-Herre* til at slaee dem selv i *Afrika*.